

Preek over Daniël 4:10-18

Broeders en zusters,

Heeft u wel eens de stem van God gehoord? Of heeft u wel eens mee gemaakt dat God u op een heel bijzondere manier iets duidelijk maakt? Een droom, een visioen, een gezicht? Ik vermoed dat de meesten van ons zullen zeggen “Nee, dat kan ik niet zo zeggen....”. We horen wel eens van anderen die zulke dingen meemaken, maar blijkbaar gebeuren deze dingen altijd bij anderen. Misschien dat u zegt “ik heb wel een paar keer dingen meegemaakt die niet toevallig waren, achteraf zie ik daar wel in dat God m’n leven heeft gestuurd”. En dat is prachtig. Het bevestigt je in Gods betrokkenheid bij ons persoonlijke leven. Maar dat God ècht rechtstreeks tot mij sprak....? In de praktijk gebeurt het dan nogal vaak dat wij opzien tegen mensen die wel een rechtstreeks spreken van God hebben ervaren. Want je moet wel heel bijzonder zijn als God zich zo persoonlijk aan jou openbaart. Dan moet je wel een bijzonder christen zijn, een man of vrouw Gods. Een geestelijk mens.

Vandaag hebben we in Daniel 4 ook te maken met iemand aan wie God zich verschillende keren op redelijk specaculaire manieren heeft geopenbaard. Het wonderlijke is dat hij geen profeet is, hij maakte niet eens deel uit van Gods volk. Hij is zelfs geen geestelijk mens. Hij is een heidense koning: Nebukadnezar. We kunnen deze Nebukadnezar niet eens een gelovige noemen. Integendeel, hij was een afgodendienaar. En toch spreekt de Here God tot hem. Niet één keer, maar verschillende keren. De eerste keer dat God hem iets duidelijk maakte gebeurde dat door een droom. U weet wel, die droom van dat grote beeld met een gouden hoofd, borst en armen van zilver, buik en lendenen van koper, benen van ijzer, voeten van ijzer en leem. Nadat Daniel deze droom had uitgelegd riep Nebukadnezar uit: *in waarheid, uw God is de God der goden en de Heer der koningen en Hij openbaart verborgenheden (2:47)....*

De tweede keer dat Nebukadnezar met de Here God te maken kreeg was nadat hij de drie vrienden van Daniel in de vurige oven had gegooid. De drie mannen werden in de oven bijgestaan door een engel. Terwijl de soldaten die de vrienden in de oven gooiden omkwamen van de hitte, stierven de vrienden van Daniel niet. Ook toen was Nebukadnezar onder de indruk. *Geloofd zij de God van Sadrak, Mesak en Abednego! Hij heeft zijn engel gezonden en zijn dienaren bevrijd die zich op Hem*

verlaten, en hun lichamen prijsgegeven, omdat zij geen enkele god willen vereren of aanbidden dan alleen hun God.

Op zich een mooie reactie van Nebukadnezar. In beide gevallen erkent hij de macht van God. Maar wat opvalt is dat hij in beide gevallen niet spreekt over 'mijn God', maar over de 'God van Daniel' of over de 'God van Sadrak, Mesak en Abednego'. Hij erkent de God van Israel, maar geeft geen blijk van een persoonlijk geloof.

Ook in de geschiedenis van vandaag krijgt Nebukadnezar te maken met een bijzondere openbaring van God. Waarschijnlijk vindt deze gebeurtenis plaats aan het eind van zijn regering. misschien wel dertig jaar na de gebeurtenissen die ik hiervoor beschreef. Goed mogelijk dat deze gebeurtenissen bij Nebukadnezar wat naar de achtergrond zijn geraakt. En neem het hem eens kwalijk. Hoe vaak hebben wij dat zelf niet. We zijn aangesproken door een preek. God heeft gesproken tot je hart, maar hoeveel is daar na een paar weken nog van over? Wij zijn wat dat betreft geen haar beter dan deze heidense koning Nebukadnezar.

Nebukadnezar krijgt opnieuw een droom. Hij droomde van een grote boom, midden op de aarde. De boom was groot en sterk en reikte tot aan de hemel en hij was te zien in alle hoeken van de aarde. Het blad van de boom was prachtig en de boom droeg zo veel vrucht dat hij iedereen van voedsel voorzag. De dieren zochten schaduw onder de boom en de vogels bouwden hun nesten op de takken. Al wat leeft werd door de boom gevoed. Plotseling zag Nebukadnezar iemand uit de hemel neerdalen. Hij noemt deze persoon een wachter. We mogen aannemen dat het hier om een engel gaat. De engel riep met luide stem: *Hak de boom om, kap zijn takken, haal het loof eraf en gooi zijn vruchten weg. Laten de dieren onder hem wegvlugten en de vogels van zijn takken opvliegen. Maar laat zijn wortelstronk in de aarde zitten, bijeengehouden door banden van ijzer en koper en omringd door fris groen gras. Laat de dauw uit de hemel hem bevochtigen en laat hem gras eten met de dieren. Laat hem zeven tijden – de meeste uitleggers denken aan zeven jaren. Het getal zeven wijst er in ieder geval op dat God de tijd heeft vastgesteld – laat hem zeven tijden de geest van een dier hebben in plaats die van een mens.*

Nebukadnezar liet opnieuw alle wijze mannen, geleerden, astrologen, bezweerders en waarzeggers uit Babel opdraven om de droom uit te leggen, maar niemand kon hem antwoord geven. Tenslotte kwam Daniel naar hem toe. Waarom hij nu pas

Daniel laat komen is niet helemaal duidelijk. Nebukadnezar was toch al eerder getuige geweest van het feit dat Daniel door God gebruikt werd om dromen uit te leggen. Hoe dan ook, Daniel wordt gevraagd om de droom uit te leggen. Toen Daniel hoorde van de droom was hij hevig van streek. Het raakt hem dat Nebukadnezar getroffen zal worden door zo'n ernstig oordeel. Hier kunnen we wel van Daniel leren. Het kan maar zo zijn dat wij ook geroepen worden om aan iemand de boodschap van God te moeten doorgeven. Dat is echt niet alleen aan dominees en ouderlingen gegeven. Iedere gelovige is een boodschapper van God. En natuurlijk, het Evangelie is een Blijde Boodschap, wie in de zoon van God gelooft heeft eeuwig leven, maar die Blijde Boodschap heeft ook een keerzijde. Wie aan de Zoon ongehoorzaam is zal het leven niet zien. En het kan maar zo eens gebeuren dat we iemand moeten waarschuwen. Jongen, meisje.....als je Jezus buiten je leven sluit, dan komt het niet goed met je. Soms moeten we dat zeggen. Niet om hel en verdoemenis te preken. Maar omdat we niet een half Evangelie moeten brengen. Het Evangelie is behalve een blijde Boodschap ook een ernstige Boodschap. Er is redding....maar er is ook iets waarvan we gered moeten worden. En als we geroepen zijn dat te zeggen dan is onze houding altijd zo verschrikkelijk belangrijk. Daniel was bewogen. En die bewogenheid moet op zo'n moment ervaren worden door degene die we aanspreken. Een boodschapper van God mag nooit veroordelend zijn. Zelfs niet als hij moet waarschuwen dat het oordeel realiteit is, dan nog moet dat gebeuren vanuit een houding van liefde en bewogenheid. Omdat je die ander zo van harte gunt dat hij of zij het leven vindt, en omdat je weet dat ook jij als boodschapper uit jezelf geen haar beter bent en het ook van genade moet hebben. Een boodschapper van God past bescheidenheid.

En die bescheidenheid, daar ontbrak het bij Nebukadnezar nu juist aan. Daniel moest hem gaan vertellen dat hij die grote boom was. Al wat leeft was van Nebukadnezar afhankelijk. Mens en dier kwam bij hem schuilen. En Nebukadnezar was zich zo bewust van zijn eigen macht. Hij had het zo getroffen met zichzelf. Zelfs nadat Daniel hem de droom had uitgelegd liep hij nog zelfingenomen over het platte dak van zijn paleis. *Kijk, is dit niet het grote Babel, dat ik met mijn eigen grote kracht en tot mijn eer tot koninklijke hoofdstad van mijn rijk heb gemaakt?* Nebukadnezar was een trotse, zelfingenomen man. En omdat hij dat was ging God voorlopig een eind maken aan zijn macht en rijkdom. Nebukadnezar werd geestesziek. Zoantropie:

dat is dat iemand zich inbeeldt dat hij een dier is, en ook zo gaat leven. Moet je je voorstellen, de machtigste man ter wereld, door iedereen aanbeden, verandert in een dier dat gras eet. Zijn haren groeiden zolang als de veren van een arend en zijn nagels als vogelklauwen. Hoe diep kun je vallen. Ik moest even denken aan de voormalige leider van Libië, Moammar Gadaffi. Hij liep ook altijd rond als een groot wereldleider, kleepte zich vreselijk overdreven, maar ondertussen leefden zijn onderdanen als ratten, zo arm. Maar deze zelfingenomen leider werd uiteindelijk vlak voor zijn dood gevangen genomen in een rioolpijp, als een rat zat hij daar verborgen. Hoe diep kun je vallen? Gadaffi werd gedood, maar Nebukadnezar kreeg nog een nieuwe kans. Nadat de tijd die God gesteld had, u weet wel, die zeven tijden die misschien wel zeven jaren zijn, kreeg Nebukadnezar zijn verstand weer terug. Hij mocht weer koning zijn. Zijn raadsheren zochten hem weer op. Hij kreeg zijn roem weer terug. Nebukadnezar is zich door deze droom bewust geworden van zijn eigen plek. Nu prijst en looft en verheerlijkt hij de Koning van de hemel: Zijn koningschap is een eeuwig koningschap en zijn heerschappij van geslacht tot geslacht.

Een bijzonder verhaal! En ik kan niet anders zeggen: bijzonder dat God zoveel aandacht aan deze heidense koning besteed. Natuurlijk, hij is een wereldheerser en in die zin ook geen kleine jongen. Maar toch....wat heeft God een geduld met hem gehad. En wat heeft hij een kansen gekregen van God. Misschien is dat wel het eerste dat we mogen leren uit deze geschiedenis. God is ongelooflijk geduldig, lankmoedig. Hij schrijft mensen niet zo maar af, geeft telkens weer nieuwe kansen. Dat mag ons moed geven, ook als wij te maken hebben met geliefden die denken het zonder God te kunnen stellen. God is geduldig....laat niet los wat Hij begon....zoekt mensen steeds weer op. De Here Jezus laat ons in een van zijn gelijkenissen zien dat God een Herder is die op zoek gaat naar dat ene schaap. Dat schaap is Hem zoveel waard dat de Herder de 99 schapen in de wildernis achterlaat, om die ene weer te vinden. Dat laat iets van Gods hart zien. U mag daar ook elke dag om bidden, ja, het is onze taak daar iedere dag voor te bidden. *Breng ze thuis, breng ze thuis, breng de dwalenden thuis.....*

Het tweede dat ik leer van deze geschiedenis is dat God niet in de eerste plaats gericht is op ons succes of op onze voorspoed. Nebukadnezar was zeer geslaagd in het leven, een succesvol man. Hij was de machtigste man ter wereld. Maar om hem zo ver te krijgen dat hij z'n knieën buigt, maakt God hem klein. Niet om hem te

straffen, maar om hem zover te krijgen dat hij het gezag van God accepteert. Hoewel ons alledaagse leventje niet veel weg zal hebben van het leven van deze Nebukadnezar is dat wel iets wat we voor ogen moeten houden. Natuurlijk, er is heel veel in dit leven dat we niet snappen, en dat zelfs heel onrechtvaardig overkomt. Onze reis naar de nieuwe aarde is geen comfortabele reis. Integendeel....we ervaren de gebrokenheid van het leven meer dan eens. Ook wij hebben te maken met onrecht dat ons wordt aangedaan, ook wij hebben te maken met de aantasting van onze gezondheid. Zonder goedkope antwoorden te willen geven op deze moeilijke vragen, geloof ik toch dat al deze dingen God niet uit de hand lopen. Hij neemt de moeiten van het leven eerder in Zijn hand en gebruikt deze tijd om ons te leren op hem te vertrouwen. Karakters worden gevormd door tegenslagen en moeilijkheden, niet als alles je voor de wind gaat. Geduld krijg je door moeilijkheden en je leert je vertrouwen te stellen op God in de crisis.

Voor Nebukadnezar was het nodig dat God hem confronteerde met zijn hoogmoed. Nebukadnezar sloeg zichzelf op de borst, wat heb ik het toch goed gedaan. Kijk eens wat ik bereikt heb in het leven. En dat is echt geen zonde die alleen koningen treft. Tijdens de Europese Kampioenschappen voetbal hebben we weer heel wat koninkjes gezien. Sporters die voor hun eigen eer gaan en niet voor het belang van het elftal, zijn in feite net zo zelf ingenomen als Nebukadnezar. Denk ook maar aan politici die zichzelf naar voren schuiven als de ideale leider van de partij, terwijl ze alleen hun eigen carrière voor ogen hebben. Hoogmoed!

Dit is zelfs een gevaar dat de gemeente van Christus bedreigt. En dat geldt echt niet alleen voor Amerikaanse TV dominees. Ook in onze Nederlandse kerken hebben we soms te maken met mensen die zich graag een 'geestelijk leider' noemen. Zij delen de lakens uit in de gemeente, tegenspraak is niet mogelijk. Deze leiders kunnen leren van de bescheidenheid van Daniel. Een boodschapper van God is een bedelaar die aan andere bedelaars vertelt waar je brood kunt vinden. Niet meer en niet minder. Het draait in de kerk niet om de leiders, niet om voorgangers of ouderlingen. Het draait om de Here Jezus. En ook voor leidinggevendenden in de kerk geldt dat ze hebben te buigen voor Hem.

Er blijft nog één vraag een beetje hangen. Is Nebukadnezar nu ook tot geloof gekomen? We horen hem aan de ene kant wel zeggen dat er geen groter God is dan de God van Daniël. En dat is mooi, dat deze koning van het heidense Babel dat

uitspreekt. Aan de andere kant zien we dat Nebukadnezar in vs. 8 het volgende over Daniel zegt: *doch ten laatste kwam tot mij Daniel, naar de naam van mijn god Beltesassar in wie de geest der heilige goden woont*. Hier noemt Nebukadnezar Bel – daar is de naam Beltesassar van afgeleid - ‘mijn god’. Dat zijn niet echt woorden van iemand die alleen de Here God belijdt als de enig ware God. Uitspreken dat de Here God de enige God is maakt je nog geen gelovige. De apostel Jakobus waarschuwt zijn Joodse lezers daar al voor. Jullie belijden dat God één is: dat is immers de geloofsbelijdenis van Gods volk in Deut. 6:4 *hoor Israel de HERE onze God is één.....* En natuurlijk daar doe je goed aan. Die belijdenis is helemaal waar. Maar zegt Jakobus dan: dat geloven de boze geesten ook en zij sidderen.

Nebukadnezar belijdt dat de God van Israel de enige God is, maar dat maakt hem nog geen gelovige. En daar zit toch ook weer voor ons een waarschuwing in. Wij kunnen ook zeggen: Ik geloof dat de Here God de enige God is. Ik geloof dat Hij de Schepper is van hemel en aarde. Je kunt zelfs zeggen: ik geloof dat Jezus de Verlosser is van onze zonden. En daarmee zeg je heel veel goeds. Absolute waarheden. Maar je kunt jezelf alleen een gelovige noemen als je ook daadwerkelijk de Here Jezus als je verlosser hebt geaccepteerd. Dat je op Hem vertrouwt in leven en sterven. Dat je op Hem je leven bouwt. Dat jij van je troon afkomt en de Here Jezus daar laat plaats nemen. Wie zich zo aan Hem overgeeft die mag zich een gelovige noemen.

Nebukadnezar was een zelf ingenomen man. Hij had het met zichzelf getroffen. Om hem tot de erkenning van Gods gezag te laten komen moest God hem heel klein maken. Dat was nodig.

Zolang jij de touwtjes van je leven zelf in handen wil houden, heb je wel iets weg van die Nebukadnezar. Je bent zelf koning over je leventje. Daniel moest er niet aan denken dat God de koning zou gaan vernederen. Hij gunde hem wat anders. Dat wil ik u en jullie, jongens en meisjes, nu ook zo graag toewensen. Niet uit dwang, niet uit bangmakerij, maar gewoon omdat God zo oneindig veel van je houdt. En daarom, vanuit diezelfde bewogenheid een aansporing: laat het er niet op aankomen,kom van je troon af, buig je knieën en geef je over aan de Here Jezus. Alleen dan komt het goed met je. Het is je van harte gegund. Amen.